

Скриль В.В., Дяченко О.М.

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «ПОЛТАВАКОНДИТЕР»)

В статті обґрунтовано необхідність дослідження інвестиційного потенціалу підприємств, розглянуто основні показники його оцінки. Здійснено розрахунок інтегрального показника інвестиційного потенціалу на прикладі вибраних підприємств Полтавської області. Окреслено стратегічні вектори підвищення інвестиційного потенціалу ПАТ «Полтавакондитер».

Ключові слова: потенціал, інвестиції, інвестиційний потенціал підприємства, інвестиційні ресурси, інвестиційна діяльність.

ВСТУП

Проблематика зниження інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, ділової активності на інвестиційному ринку України та дестабілізація національної економіки в умовах фінансово-економічної кризи є достатньо актуальними й пріоритетними завданнями для вирішення як на макро-, так і на мікрорівнях та при формуванні державної інвестиційної політики [1].

З урахуванням ситуації, яка склалася не тільки на теренах нашої держави, але й за її межами, розвиток діяльності багатьох підприємств став під загрозою. Втручання держави в даний процес не може повною мірою врегулювати відносини між господарюючими суб'єктами, оскільки як економічна, так і політична ситуація знаходиться у нестабільному стані.

Теоретичну базу понятійного апарату інвестиційного потенціалу на рівнях країни, регіону викладені в працях відомих зарубіжних та вітчизняних вчених, таких як І. Ансоффа, Л.І. Абалкіна, О. Ареф'єва, А.І. Архангельський, А.В.Бандура, І.Ю.Бережна, Р. Гранта, М.Ф.Дриго, Т.О. Загорна Г.В.Кадилова, І.В.Олександренко, Д. Пенга (D. Peng), Л.М.Пісьмаченко, Д.М.Стеченко О.С. Федонін, Д. Колліса (D. Collis) та інших. Але, економічна категорія «інвестиційний потенціал» зазначеними науковцями розглядається лише як інвестиційні ресурси, забезпеченість підприємства, його привабливість.

Також поняття «інвестиційний потенціал» розглядалось багатьма вченими-економістами, зокрема, А.І. Єгоровим, С.В.Івановим, Н.С.Краснокутською, Т.Ю.Кучерук, О.В.Лепьохіним, О.В. Пироговим тощо [2]. О.С.Арапова, О.П.Ворсовського, І.В.Дуна, Т.Ю.Кучерук та ін. у

своїх роботах пропонують методикку розрахунку та сукупність показників, що складають підґрунтя оцінки інвестиційного потенціалу на рівні підприємства. Українські економісти такі як І.К. Бистряков, Н.К.Кріоні, В.М.Кужель, Романова Т.О. та інші досліджують аспекти ефективності та зростання інвестиційного капіталу. Попри те, незважаючи на наявність значної кількості досліджень, досі не існує єдиного визначення категорії «інвестиційний потенціал підприємства».

Метою даного дослідження є комплексна наукова розробка теоретичних положень і практичних рекомендацій щодо формування та розвитку інвестиційного потенціалу ПАТ «Полтавакондитер».

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

В ринкових умовах проблема підвищення інвестиційного потенціалу ПАТ «Полтавакондитер» має першочергове значення, а його підвищення – вирішальний чинник комерційного успіху підприємництва в умовах конкуренції на ринку кондитерських виробів.

Оцінка інвестиційного потенціалу ПАТ «Полтавакондитер» дає можливість визначити:

– чи достатньо розвинені елементи стратегічного потенціалу, тобто чи забезпечені усіма видами ресурсів всіх видів діяльності для захоплення лідируючих позицій в галузі;

– чи достатньо сприятливі і якою мірою використовуються підприємством умови зовнішнього середовища, для створення й підтримки на високому рівні конкурентної переваги підприємства;

– чи забезпечує наявний фінансово-економічний стан підприємства його інвестиційний потенціал на регіональному, державному та світовому ринку інвестиційних ресурсів і джерел;

– наявні резерви підвищення інвестиційного потенціалу підприємства та підвищення ефективності використання усього комплексу фінансових, економічних, технічних, соціальних та інших ресурсів.

У сучасній практиці господарювання застосовується багатоаспектний підхід до аналізу й оцінювання інвестиційного потенціалу підприємства.

© Скриль Віталія Вячеславівна, к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства та управління персоналом Полтавського національного технічного університету ім. Ю.Кондратюка, тел.050-716-20-27, e-mail: skrilvv@inbox.ru
Дяченко Олег Миколайович, магістр кафедри економіки підприємства та управління персоналом Полтавського національного технічного університету ім. Ю.Кондратюка

Для кожної галузі є свої специфічні вимоги до комбінації наведених вище складових загального інвестиційного потенціалу, але для процвітаючого підприємства будь-якої галузі кожний із них може стати інструментом перемоги в конкурентній боротьбі [3, с. 23].

Інвестиційний потенціал базується на науково-технічному рівні виробництва та продукту, рівні маркетингу, рівні менеджменту, організаційно-технічному рівні виробничих процесів, фінансово-економічному рівні підприємства, рівні персоналу тощо, і сукупність цих передумов досягання підприємством того чи іншого рівня інвестиційної переваги формують інвестиційний потенціал підприємства.

Для більш поглибленого і всебічного аналізу інвестиційного потенціалу об'єкта інвестування у світовій практиці використовується система відносних показників фінансово-економічного аналізу діяльності підприємства. Такий аналіз дає змогу оцінити можливі прибутковості і терміни повернення інвестованих коштів, виявити інвестиційні ризики, що найбільше впливають на господарську діяльність підприємства. Безпосередньо для оцінювання інвестиційного потенціалу об'єкта інвестування пріоритетне значення мають такі фінансові коефіцієнти та співвідношення: показники ліквідності

(ліквідність активів); показники оборотності (оборотність активів); показники структури капіталу (фінансова стійкість) та показники прибутковості (прибутковість капіталу). Використовуючи зазначені коефіцієнти, необхідно пам'ятати, що вони дають уявлення про інвестиційний потенціал підприємства лише тоді, коли представлені в динаміці за кілька років. У такому випадку є певна можливість реально спрогнозувати результати реалізації передбачуваних інвестиційних програм та проектів підприємства, оскільки дослідження показників у динаміці дає змогу провести порівняльний аналіз за період, наприклад, «до і після» аналогічної реалізації проектів у минулому. Кредитори уважно стежать за фінансовими показниками, аби мати уявлення про спроможність підприємства виконувати взяті на себе боргові зобов'язання, покривати фіксовані платежі доходами [4, с.201].

Виходячи з того, з яких позицій оцінюють господарську діяльність підприємства різні зацікавлені сторони або користувачі інформацією (власники, засновники, акціонери підприємства; державні контролюючі органи, кредитори та ін.), всі фінансові коефіцієнти, що характеризують інвестиційний потенціал, можна умовно поділити на підсистеми [5, с.14], представлені у табл. 1.

Таблиця 1 Рекомендовані показники інвестиційного потенціалу з врахуванням різних зацікавлених сторін та користувачів інформації [4, с.202]

Група показників	Показники	Норма показників	Напрямки аналізу	
1. Показники, що відповідають інтересам короткострокових інвесторів	1. Коефіцієнт поточної ліквідності	0,03	Показники ліквідності підприємства (0,1)	
	2. Коефіцієнт миттєвої ліквідності	0,025		
	3. Чистий оборотний капітал.	0,015		
	4. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,03		
	5. Коефіцієнт оборотності товарно-матеріальних запасів	6. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	0,02	Аналіз оборотності активів підприємства (ділової активності) (0,07)
			0,02	
			0,03	
8. Коефіцієнт придатності основних фондів.	9. Фондовіддача.	0,025	Аналіз ефективності використання основних фондів підприємства (0,08)	
		0,025		
		0,03		
2. Показники, що відображають інтереси довгострокових інвесторів (стратегічних інвесторів)	1. Коефіцієнт автономії	0,05	Аналіз показників комплексної оцінки фінансової стійкості (0,35)	
	2. Коефіцієнт співвідношення позикового капіталу до суми активів підприємства	0,025		
	3. Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,03		
	4. Коефіцієнт фінансової незалежності	0,04		
	5. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,04		
	6. Індекс кредитоспроможності	0,06		
	7. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,025		
	8. Коефіцієнт структури фінансування необоротних активів	0,035		
	9. Коефіцієнт забезпечення запасів робочим капіталом	0,015		
	10. Коефіцієнт стійкості фінансування	0,03		

3. Показники, що відображають інтереси інвесторів при придбанні фінансових активів підприємства	1. Норма прибутку продукції	0,05	Аналіз прибутку та рентабельності капіталу (0,4)
	2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,025	
	3. Фондорентабельність	0,035	
	4. Тривалість операційного циклу	0,06	
	5. Коефіцієнт забезпечення стійкості фінансування	0,03	
	6. Коефіцієнт рентабельності оборотного капіталу	0,05	
	7. Чиста рентабельність продажу	0,04	
	8. Коефіцієнт валової рентабельності продажу	0,03	
	9. Коефіцієнт рентабельності продажу	0,045	
	10. Коефіцієнт рентабельності активів	0,035	
Узагальнений показник	Інтегральний показник інвестиційної привабливості	1	

Як свідчать дані таблиці 1, першу загальну групу таких показників формують коефіцієнти, що відображають інтереси короткострокових кредиторів (отримання короткострокових кредитів, реалізація на фондовому ринку короткострокових фінансових активів ПАТ «Полтавакондитер»). Друга група показників характеризуватиме інтереси довгострокових інвесторів, що висвітлюють показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства (отримання інвестиційних ресурсів через участь підприємства у довгострокових державних та міжнародних проектах і програмах). Третя група факторів відображає інтереси акціонерів підприємства, або інвесторів, що планують придбати акції та облігації, інші фінансові активи підприємства у довгострокове використання, що характеризують показники прибутковості роботи підприємства, як основа формування дивідендної політики підприємства.

Дана методика є базою не тільки для оцінки інвестиційного потенціалу підприємств конкурентів та провідних підприємств Полтавської області, а й може бути джерелом для формування напрямків зниження ризику, які впливають на зменшення інвестиційного потенціалу ПАТ «Полтавакондитер», шляхом порівняння складових показників інтегральної оцінки інвестиційного потенціалу з іншими підприємствами і визначення резервів їх зростання.

Тому для аналізу було обрано три підприємства Полтавської області, ПАТ «Полтавакондитер», ПАТ «Комсомолец» та ПАТ «Карлівський машинобудівний завод».

Розрахунок складових показників моделі оцінки інвестиційного потенціалу здійснено за наступним алгоритмом розрахунку:

1. Проведено розрахунок у відповідності до методики що надано в таблиці 1 складових показників інтегрального коефіцієнта.

2. Із ряду значень показника, які розраховуються по кожному підприємству, обирається оптимальне значення. Якщо позитивна динаміка показника характеризується його зменшенням, обирається кращим найменше значення ряду, і на оборот, обирається максимально можливий показник, якщо його зростання є позитивним.

3. По кожному підприємству розраховано індекс критерію, шляхом ділення величини критерію за

відповідним варіантом на значення кращого рейтингу за даним показником. Індексація за критеріями дає змогу зіставити різні, іноді важко порівнянні між собою складові показники інтегрального коефіцієнту інвестиційного потенціалу, визначаючи при цьому найпривабливіше значення.

4. Для оцінки загального потенціалу кожного підприємства проводимо інтегральну оцінку на основі середньозваженої величини індексів з врахуванням питомої ваги кожного критерію.

Такий підхід дав можливість узагальнити інформацію у таблиці 2.

Відповідно розрахованому інтегральному показнику інвестиційного потенціалу на ПАТ «Полтавакондитер» припадає значення на кінець 2012 року в розмірі 0,6616, що є середнім значенням у порівнянні з іншими підприємствами. При цьому необхідно відмітити позитивну тенденцію збільшення інвестиційного потенціалу ПАТ «Полтавакондитер» протягом року, що стало результатом збільшення розміру власного капіталу та прибутку підприємства.

Необхідно відмітити і незначне зменшення інвестиційного потенціалу протягом року на ПАТ «Комсомолец» та суттєве зменшення в інвестиційного потенціалу ПАТ «Карлівський машинобудівний завод». По перше необхідно відмітити найвищий рівень прибутковості за усіма показниками рентабельності ПАТ «Карлівський машинобудівний завод», що є результатом найвищого розміру чистого прибутку за 2011 рік в розмірі 7722 тис. грн. Але за рахунок погіршення структури джерел фінансування активів ПАТ «Карлівський машинобудівний завод» на кінець 2012 року, дане підприємство має найменший рівень інвестиційного потенціалу 0,4711. Загалом ПАТ «Полтавакондитер», ПАТ «Комсомолец», та «Карлівський машинобудівний завод» можна охарактеризувати, як підприємства з середнім рівнем інвестиційного потенціалу.

По першій групі показників, що відображають інтереси короткострокових кредиторів, можна сказати: ПАТ «Полтавакондитер» займає лідируючі позиції за чотирма показниками – чистий оборотний капітал, коефіцієнт миттєвої ліквідності, коефіцієнт придатності основних фондів, фондоозброєність. Найгірші позиції за показниками – період обертання товарно-матеріальних запасів, період обертання дебіторської заборгованості і фондовіддача.

Таблиця 2 Розрахунок інтегрального показника інвестиційного потенціалу підприємств у 2012 році

Показники	Коефіцієнт вагомості	Розрахункові значення						Краще значення із ряду показників	Індекс критерію					
		ПАТ „Полтавакондитер”		ПАТ "Комсомолец"		ПАТ "Карлівський машинобудівний завод"			ПАТ „Полтавакондитер”		ПАТ "Комсомолец"		ПАТ "Карлівський машинобудівний завод"	
		на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року		на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року	на поч. року	на кін. року
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. Коефіцієнт поточної ліквідності	0,03	2,48	2,63	2,98	2,55	1,37	1,36	2,99	0,83	0,88	1	0,85	0,45	0,45
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,025	0,06	0,14	0,07	0,05	0,22	0,04	0,22	0,28	0,65	0,35	0,23	1	0,18
3. Чистий оборотний капітал	0,015	84358	99410	5559	7629	13641	9078	99410	0,84	1	0,05	0,07	0,13	0,09
4. Коефіцієнт миттєвої ліквідності	0,03	2,48	2,76	0,577	0,956	0,92	0,61	2,76	0,90	1	0,20	0,34	0,33	0,22
5. Період обертання товарно-матеріальних запасів	0,02	29,4	31,9	28,0	39,4	17,0	28,8	17,02	0,57	0,53	0,60	0,43	1	0,58
6. Період обертання дебіторської заборгованості	0,02	46,5	50,60	4,37	6,15	7,62	12,9	4,37	0,09	0,08	1	0,71	0,57	0,33
7. Період обертання активів (коефіцієнт трансформації)	0,03	203,1	220,6	128,5	180,9	183,2	310,6	128,55	0,63	0,58	1	0,71	0,70	0,41
8. Коефіцієнт придатності основних фондів	0,025	0,54	0,545	0,415	0,415	0,365	0,365	0,545	1	1	0,76	0,76	0,67	0,67
9. Фондовіддача	0,025	5,25	4,834	7,586	5,389	9,898	5,838	9,89	0,53	0,48	0,76	0,54	1	0,59
10. Фондоозброєність	0,03	92,3	98,2	79,6	82,2	64,6	66,7	98,2	0,94	1	0,81	0,83	0,65	0,67
11. Коефіцієнт автономії	0,05	0,75	0,75	0,80	0,73	0,27	0,54	0,81	0,93	0,93	1	0,90	0,33	0,67
12. Коефіцієнт співвідношення позикового капіталу до суми активів підприємства	0,025	0,24	0,24	0,19	0,26	0,72	0,54	0,19	0,77	0,77	1	0,71	0,72	0,34
13. Коефіцієнт поточних зобов'язань	0,03	0,99	1	1	1	0,81	1	0,81	0,81	0,81	0,81	0,81	1	0,81
14. Коефіцієнт фінансової незалежності	0,04	0,02	0,02	0,01	0,01	0	0	0,026	1	0,98	0,65	0,69	0,00	0,00
15. Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,04	0,48	0,53	0,46	0,56	0,80	0,36	0,8	0,60	0,66	0,58	0,70	1	0,4585
16. Індекс кредитоспроможності	0,06	1,60	1,80	2,10	2,20	1,20	1,60	2,20	0,72	0,81	0,95	1	0,54	0,72
17. Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,025	0,0004	0,18	0,00	0,00	0,33	0,00	0,33	0,00	0,54	0,00	0,00	1	0,00
18. Коефіцієнт структури фінансування необоротних активів	0,035	0,0008	0,02	0,00	0,00	0,71	0,00	0,71	0,0011	0,02	0,00	0,00	1	0,00

Продовження таблиці 2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
19. Коефіцієнт забезпечення запасів робочим капіталом	0,015	2,37	2,95	1,77	1,86	3,10	1,62	3,1	0,76	0,95	0,57	0,60	1	0,52
20. Коефіцієнт стійкості фінансування	0,03	0,75	0,75	0,80	0,73	0,41	0,54	0,81	0,93	0,93	1	0,90	0,50	0,67
21. Норма прибутку продукції	0,05	0,20	0,24	0,25	0,25	0,18	0,09	0,25	0,80	0,96	1	1	0,72	0,36
22. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,025	0,03	0,01	0,06	0,03	0,18	0	0,18	0,18	0,07	0,36	0,18	1	0,00
23. Фондорентабельність	0,035	0,39	0,35	0,42	0,28	0,97	0,56	0,97	0,40	0,37	0,43	0,28	1	0,57
24. Тривалість операційного циклу	0,06	64,30	70,33	94,36	47,37	139,23	163,28	47,37	0,73	0,67	0,50	1	0,34	0,29
25. Коефіцієнт забезпечення стійкості фінансування	0,03	0,13	0,13	0,13	0,12	0,26	0,26	0,27	0,50	0,50	0,49	0,46	1	0,97
26. Коефіцієнт рентабельності оборотного капіталу	0,05	0,03	0,01	0,08	0,04	0,09	0,00	0,09	0,44	0,18	0,90	0,45	1	0,00
27. Коефіцієнт рентабельності оборотного капіталу	0,04	0,75	0,75	0,80	0,73	0,41	0,54	0,81	0,93	0,93	1	0,90	0,50	0,67
28. Коефіцієнт валової рентабельності продажу	0,03	0,13	0,13	0,13	0,12	0,26	0,26	0,27	0,50	0,50	0,49	0,46	1	0,97
29. Коефіцієнт рентабельності продажу	0,045	0,15	0,15	0,15	0,14	0,36	0,35	0,37	0,42	0,42	0,41	0,38	1	0,96
30. Коефіцієнт рентабельності активів	0,035	0,12	0,11	0,18	0,12	0,26	0,15	0,26	0,46	0,427	0,718	0,479	1	0,5852
Інтегральний показник інвестиційної привабливості	1								0,636	0,661	0,67	0,63	0,72	0,471

*Джерело: розрахунки автора

Друга група показників характеризує інтереси довгострокових інвесторів, що висвітлюють показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. За цією групою ПАТ «Полтавакондитер» лідує тільки за показником – коефіцієнт фінансової незалежності.

Третя група факторів відображає інтереси акціонерів підприємства, або інвесторів, що планують придбати акції та облігації, інші фінансові активи підприємства у довгострокове використання, що характеризують показники прибутковості роботи підприємства, як основа формування дивідендної політики підприємства. За цією групою ПАТ «Полтавакондитер» не займає жодного лідируючого місця. В той же час найгірші позиції за показниками – коефіцієнт рентабельності власного капіталу, коефіцієнт рентабельності оборотного капіталу, коефіцієнт рентабельності активів.

ВИСНОВКИ

Отже, ПАТ «Полтавакондитер» потребує впровадження заходів щодо підвищення періоду обертання товарно-матеріальних запасів та дебіторської заборгованості; рівня фондодідачі; рівня рентабельності; рентабельність власного капіталу.

Впровадження зазначених заходів можливо за наступними векторами:

1 стратегічний вектор – який враховує сильні сторони підприємства у порівнянні з іншими та існуючі можливості підвищення його слабких позицій, а саме:

– за допомогою виробництва якісної продукції, використання сучасних технологій, вигідного географічного положення, великої кількості постійних клієнтів, підприємство може збільшити обсяги та асортимент реалізації продукції, розширити ринки її збуту, налагодити міцні зв'язки з підприємствами інших регіонів, що таким чином приведе до зменшення обсягів запасів продукції на складі та збільшення суми отриманого підприємством прибутку;

– збільшити темпи росту цін на продукцію над зростанням її собівартості, зменшити суму дебіторської заборгованості та покращити ефективність використання фінансових ресурсів за рахунок наявного на підприємстві висококваліфікованого управлінського персоналу та дешевої робочої сили;

– попередити та мінімізувати втрати, покращити (зміцнити) рівень взаємовідносин з контрагентами, наростити та стабілізувати обсяги продажу продукції, нейтралізувати нових конкурентів та послабити позиції вже існуючих можливо за рахунок використання підприємством у своїй господарській діяльності усіх

наявних площ та вільних потужностей, та великого досвіду роботи управлінського персоналу в даній галузі;

– збільшити частку власних грошових коштів та зменшити суму дебіторської заборгованості за рахунок зростання обсягів реалізації продукції, відповідно суми прибутку, а також за рахунок вдосконалення кредитної та фінансової політики підприємства;

– за допомогою підвищення рівня ефективності використання фінансових ресурсів, підприємство має можливість оновити техніко-технологічну базу, розвивати та вдосконалити інноваційну політику, посилювати маркетингові можливості.

2 стратегічний вектор – який враховує слабкі сторони підприємства у порівнянні з іншими та існуючі загрози їх зростання, а саме:

– значне зростання суми витрат і втрат підприємства, пов'язане з нераціональним використанням його матеріальних і фінансових ресурсів та неспроможності протистояти впливу несприятливих зовнішніх чинників на підприємство.

– послабити вплив на діяльність підприємства негативних дій уряду, полегшити доступ до фінансових ресурсів та зменшити вплив інфляції можливо за рахунок зростання рівня прибутковості підприємства та налагодженню ним нових ділових зв'язків з вітчизняними та іноземними партнерами.

3 врахуванням векторів розвитку діяльності ПАТ «Полтавакондитер», визначено наступні напрямки підвищення рівня інвестиційного потенціалу:

– збільшення доходу за рахунок пошуку нових шляхів формування прибутку підприємства;

– впровадження системи інноваційного розвитку ПАТ «Полтавакондитер»;

– впровадження методів управління та підвищення рівня організації виробничих процесів на ПАТ «Полтавакондитер», в тому числі управління підвищенням ефективності управління фінансовими та виробничими ресурсами підприємства, удосконалення його кредитної політики, зменшення суми дебіторської заборгованості;

– зниження собівартості виробництва та зберігання продукції ПАТ «Полтавакондитер»;

– вдосконалення системи менеджменту якості продукції та умов її зберігання.

Збільшення доходу ПАТ «Полтавакондитер» можливо здійснити за рахунок розширення асортименту продукції та поліпшення якості продукції, а також необхідно продовжувати роботу по збільшенню кола споживачів продукції на основі розширення асортименту продукції.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кушнір Н.Б. Методика оцінки інвестиційної привабливості підприємства та недоліки деяких існуючих методик [Електронний ресурс] / Н.Б. Кушнір, Ю.В. Мужук. – Режим доступу: <http://archive.nbu.gov.ua>
2. Щербатюк О. М. Дефініція «інвестиційний потенціал підприємства»: сутність та відмінності [Електронний ресурс] / О.М.Щербатюк/ Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=773>
3. Бланк І.А. Інвестиційний менеджмент / І.А. Бланк. – М.: Ельга-Н; Ника-Центр, 2001. – 448 с.
4. Черваньов Д.М. Менеджмент інвестиційної діяльності підприємств/ Д.М.Черваньов. - К.: Знання, 2003. – 622 с.
5. Нечитайло І.П. Аналіз сучасних підходів до визначення інвестиційного потенціалу регіону / І.П. Нечитайло // Финансовые рынки и ценные бумаги. – 2010. - №24. – С. 13–19.

Одержано 10.01.2014 р.